

قانون اجازه ثبت شعبه یا نمایندگی شرکت‌های خارجی

۱- قانون اجازه ثبت شعبه یا نمایندگی شرکت‌های خارجی (مصوب ۱۳۷۶/۸/۲۱ مجلس شورای اسلامی)

ماده واحده - شرکت‌های خارجی که در کشور محل ثبت خود شرکت قانونی شناخته می‌شوند مشروط به عمل متقابل از سوی کشور متبوع می‌توانند در زمینه‌هایی که توسط دولت جمهوری اسلامی ایران تعیین می‌شود در چهارچوب قوانین و مقررات کشور به ثبت شعبه یا نمایندگی خود اقدام نمایند.

تبصره - آئین نامه اجرائی این قانون بنابه پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارائی با هماهنگی سایر مراجع ذیربط به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

۲ - تاریخچه مختصر ثبت شرکت‌ها و ثبت شعب شرکت‌های خارجی: ثبت شرکت‌های خارجی یا شعب آنها در دو مقطع به طور مختصر تشریح می‌گردد.

الف) قبل از انقلاب اسلامی

ثبت شرکت‌های خارجی و شعب یا نمایندگی آنها در قبل از انقلاب اسلامی بر اساس ماده ۳ قانون راجع به ثبت شرکت‌ها مصوب ۱۱ خرداد ۱۳۱۱ شمسی با اصلاحات بعدی و رعایت مواد ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ همان قانون و همچنین مواد ۱ تا ۲۴ نظامنامه اجرای قانون ثبت شرکت‌ها مصوب ۲ خرداد ۱۳۱۰ با اصلاحات بعدی صورت می‌گرفت. منعی برای ثبت شرکت‌های خارجی وجود نداشت و همچنین تفکیکی برای ثبت شرکت خارجی یا ثبت شعبه شرکت خارجی و یا ثبت نمایندگی شرکت خارجی به طور خاص نبود.

ب) بعد از انقلاب اسلامی

ثبت شرکت‌های خارجی و شعب و نمایندگی آنها بعد از انقلاب اسلامی بر خلاف اصل ۸۱ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که می‌گوید دادن امتیاز تشکیل شرکت‌ها و موسسات در امور تجاری و صنعتی و کشاورزی و معادن و خدمات به خارجیان مطلقاً ممنوع است تشخیص داده شد به همین جهت نخست وزیر وقت شهید رجائی طی نامه شماره ۸۳۲۴۰ مورخ ۸/۱/۱۳۶۰ مراتب را از شورای نگهبان قانون اساسی سوال نمودند و شورای نگهبان قانون اساسی در نظریه مورخ ۲/۲/۱۳۶۰ خود اعلام داشت (شرکت‌های خارجی که با دستگاه‌های دولتی ایران قرارداد قانونی منعقد نموده اند می‌توانند جهت انجام امور قانونی و فعالیت‌های خود در حدود قراردادهای منعقد طبق ماده ۳ قانون ثبت شرکت‌ها به ثبت شعب خود در ایران مبادرت نمایند و این امر با اصل قانون اساسی مغایرتی ندارد).

بعد از وصول نظریه شورای نگهبان قانون اساسی شرکت‌های خارجی که با دستگاه‌های دولتی ایران وزارتخانه‌ها و ادارات و شرکت‌های دولتی دارای قرارداد بودند با رعایت نظر شورای نگهبان در خصوص اصل ۸۱ قانون اساسی و ارائه معرفی نامه دستگاه ذیربط و قرارداد و مدارک ثبت شرکت ثبت می‌شدند. با توجه به وضعیت اقتصادی در جهان و اشتیاق شرکت‌های خارجی به حضور در جمهوری اسلامی ایران دولت لایحه اجازه ثبت شعبه یا نمایندگی

شرکت‌های خارجی را تقدیم مجلس شورای اسلامی نمود و النهایه قانون اجازه ثبت شعبه یا نمایندگی شرکت خارجی به تصویب مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان قانون اساسی رسید.

۳ - چه شرکت‌هایی مجاز به ثبت شعبه یا نمایندگی در ایران هستند؟

آئین نامه اجرائی قانون اجازه ثبت شعبه یا نمایندگی شرکت‌های خارجی تحت شماره ۷۸-۹۳۰ / م / ت ۱۹۷۶ هـ مورخ ۱۳/۲/۱۳۷۸ به تصویب هیات وزیران رسید بر اساس ماده یک آئین نامه شرکت‌هایی که در کشور متبوع خود تشکیل شده و دارای شخصیت حقوقی ثبت شده هستند می‌توانند برای فعالیت در ایران در زمینه‌هایی که ذکر خواهد شد براساس قوانین و مقررات مربوطه اقدام به ثبت شعبه یا نمایندگی خود نمایند ثبت شعبه یا نمایندگی شرکت خارجی در ایران مشروط به عمل متقابل کشور متبوع شرکت خارجی می‌باشد یعنی اگر در کشور متبوع شرکت خارجی شعب یا نمایندگی‌های شرکت‌های ایرانی به ثبت برسند آن شرکت‌ها نیز می‌توانند نسبت به ثبت شعبه یا نمایندگی شرکت خود در ایران اقدام نمایند.

۴ - زمینه‌های فعالیت برای شرکت‌های خارجی

۱ - ارائه خدمات بعد از فروش کالاها یا خدمات شرکت خارجی: در صورتی که شرکت‌های خارجی اقدام به فروش کالا یا خدمات به اشخاص ایرانی بنمایند برای ارائه خدمات بعد از فروش می‌توانند تقاضای ثبت شعبه یا نمایندگی شرکت خارجی را بنمایند.

۲ - انجام عملیات اجرائی قراردادهایی که بین اشخاص ایرانی و شرکت خارجی منعقد می‌شود: در خصوص شروع عملیات اجرایی و انجام موضوع قراردادهای منعقد بین اشخاص ایرانی (اشخاص حقیقی اشخاص حقوقی اعم از خصوصی و دولتی) و شرکت‌های خارجی طرف خارجی می‌تواند تقاضای ثبت شعبه یا نمایندگی خود را نماید.

۳ - بررسی و زمینه سازی برای سرمایه گذاری شرکت خارجی در ایران: مقدمتاً باید گفت شرکت‌های خارجی که قصد سرمایه گذاری در ایران را دارند به دو نحو زیر می‌توانند اقدام نمایند:

الف) در چهارچوب مقررات قانون مربوط به جلب و حمایت سرمایه‌های خارجی مصوب آذرماه ۱۳۳۴ از طریق مراجعه به سازمان سرمایه گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران و تسلیم مدارک و اخذ مصوبه هیات وزیران جهت سرمایه گذاری.

ب) مشارکت مستقیم با اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی از طریق ایجاد شرکت‌های تجاری یا سهامی شدن در شرکت‌های تجاری موجود در ارتباط با بررسی و زمینه سازی برای اقدام در زمینه دو مورد فوق شرکت‌های خارجی می‌توانند اقدام به تاسیس شعبه یا نمایندگی نمایند.

۴ - همکاری با شرکت‌های فنی و مهندسی ایرانی برای انجام کار در کشورهای ثالث در مواردی که شرکت‌های فنی و مهندسی ایرانی برای انجام امور صنعتی فنی عمرانی و غیره در کشورهای ثالث انتخاب شده و جهت انجام مور مربوطه با یک یا چند شرکت خارجی قرارداد مشارکت منعقد نموده باشند شرکت‌های خارجی طرف قرارداد با ارائه مدارک لازم می‌توانند نسبت به ثبت شعبه یا نمایندگی خود در ایران اقدام نمایند همچنین شرکت‌های فنی و مهندسی خارجی که برای انجام پروژه‌هایی در کشور ثالث انتخاب شده اند و جهت انجام اینگونه پروژه‌ها با شرکت‌های

فنی و مهندسی ایرانی طی قرارداد مشارکت داشته باشند می‌توانند نسبت به ثبت شعبه یا نمایندگی خود در ایران اقدام نمایند.

۵ - افزایش صادرات غیر نفتی جمهوری اسلامی ایران و انتقال دانش فنی و فن آوری: شرکت‌های خارجی که در پیشبرد صادرات محصولات غیر نفتی از قبیل تولیدات صنعتی و کشاورزی و صنایع دستی و فعالیت داشته باشند. شرکت‌های خارجی که دانش فنی ساخت محصولات را به اشخاص ایرانی منتقل می‌نمایند و شرکت‌های خارجی که فن آوری محصولات صنعتی را در اختیار داشته و در ارتباط با ایجاد تاسیسات و کارخانه‌ها و کارگاه‌های مختلف جهت تولید انواع محصولات اقدام به انتقال فن آوری به اشخاص ایرانی می‌نمایند می‌توانند نسبت به ثبت شعبه و نمایندگی خود در ایران اقدام نمایند.

۶ - انجام فعالیت‌هایی که مجوز آن توسط دستگاه‌های دولتی که بطور قانونی مجاز به صدور هستند صادر می‌گردد از قبیل ارائه خدمات در زمینه‌های حمل و نقل بیمه و بازرسی کالا بانکی بازاریابی و غیره شرکت‌های خارجی که در ارتباط با ارائه خدمات در زمینه‌های مختلف بایکی از دستگاه‌های دولتی ایران دارای قرارداد باشند و یا برای ارائه خدمات در زمینه‌های مذکور محتاج به اخذ مجوز از دستگاه‌های دولتی خاصی باشد که قانونا مجاز به صدور مجوز فعالیت باشند می‌توانند نسبت به ثبت شعبه و نمایندگی خود در ایران اقدام نمایند ارائه خدمات در زمینه‌های حمل و نقل اعم از دریایی هوایی زمین با اخذ مجوز از سازمان‌های ذیربط مانند سازمان حمل و نقل پایانه‌های کشور میسر است و همچنین فعالیت در زمینه‌های بانکی با اخذ مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مجاز می‌باشد و همینطور سایر دستگاه‌های مسئول می‌توانند در زمینه‌های یادشده مجوز فعالیت صادر نمایند.

۵ - **شعبه شرکت خارجی:** بر اساس ماده ۲ آئین نامه اجرایی قانون اجازه ثبت شعبه یا نمایندگی

شرکت‌های خارجی شعبه شرکت خارجی واحد محلی تابع شرکت اصلی است که مستقیماً به وسیله نماینده یا نمایندگان خود موضوع و وظایف شرکت اصلی را در محل انجام می‌دهند.

۶ - **مسئولیت شرکت خارجی:** فعالیت شعبه در ایران تحت نام و با مسئولیت شرکت اصلی خواهد بود

بنابراین کلیه وظایف و مسئولیت‌های قانونی را شرکت اصلی دارد و در صورت لزوم پاسخگو خواهد بود.

۷ - **اسناد و مدارک مورد لزوم برای ثبت شعبه شرکت خارجی:** شرکت‌های خارجی متقاضی ثبت شعبه

در ایران بایستی اسناد و مدارک زیر را تهیه و به اداره کل ثبت شرکت‌ها و مالکیت صنعتی ارائه نمایند:

۱ - درخواست کتبی شرکت

۲ - تصویر مصدق اساسنامه شرکت آگهی تاسیس و آخرین تغییرات ثبت شده در مراجع ذیربط

۳ - آخرین گزارش مالی تایید شده شرکت

۴ - گزارش توجیهی حاوی اطلاعات مربوط به فعالیت‌های شرکت گزارش توجیهی مشتمل بر:

الف) اطلاعات مربوط به فعالیت‌های شرکت

- (ب) تبیین دلائل و ضرورت ثبت شعبه در ایران
(ج) تعیین نوع و حدود اختیارات و محل فعالیت شعبه
(د) برآورد نیروی انسانی ایرانی و خارجی مورد نیاز
(ه) نحوه تامین منابع وجوه ارزی و ریالی برای اداره امور شعبه
- ۵ - ارائه معرفی نامه از دستگاه دولتی در صورتی که دارای قرارداد با آن دستگاه باشند.
۶ - اظهارنامه ثبت شعبه شرکت خارجی
۷ - تصدیق ثبت شرکت خارجی
۸ - اختیارنامه نماینده یا نمایندگان شرکت خارجی
۹ - ارائه تعهد نامه دایر بر اینکه چنانچه مجوز فعالیت آنها از سوی مراجع ذی صلاح لغو شود در ظرف مدت معینی که توسط اداره کل ثبت شرکت‌ها و مالکیت صنعتی ابلاغ می‌شود نسبت به انحلال شعبه و معرفی مدیر تصفیه اقدام نمایند.
۱۰ - کلیه اسناد شرکت که در کشور خارجی تهیه می‌گردد پس از تایید مرجع ذیربط و تایید وزارت خارجه آن کشور بایستی به تایید سفارت یا نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در آن کشور برسد و پس از ترجمه رسمی به فارسی و تایید اداره فنی دادگستری اصل و ترجمه آن به اداره ثبت شرکت‌ها ارائه گردد.

۸ - نماینده یا نمایندگی شرکت خارجی: نماینده شرکت خارجی شخص حقیقی یا حقوقی است که بر اساس قرارداد نمایندگی انجام بخشی از موضوع و وظایف شرکت طرف نمایندگی را درمحل برعهده گرفته است.

۹ - مسئولیت نماینده یا نمایندگی شرکت خارجی: نماینده یا نمایندگی شرکت خارجی نسبت به فعالیت‌هایی که تحت نمایندگی شرکت طرف نمایندگی در محل انجام می‌پذیرد مسئولیت خواهد داشت.

۱۰ - اداره امور نمایندگی: اداره امور نمایندگی ثبت شده طبق آئین نامه اجرای قانون اجازه ثبت شعبه یا نمایندگی شرکت‌های خارجی باید توسط یک یا چند شخص حقیقی مقیم ایران انجام گیرد.

۱۱ - اسناد و مدارک مورد لزوم برای ثبت نمایندگی شرکت خارجی

الف) در صورتیکه شخص حقیقی نماینده شرکت خارجی باشد بایستی ترجمه فارسی اسناد و اصل مدارک و اطلاعات زیر را به اداره ثبت شرکت‌ها ارائه نماید.

- ۱ - تصویر مصدق قرارداد نمایندگی با شرکت خارجی
- ۲ - تصویر شناسنامه
- ۳ - آدرس محل سکونت نماینده و محل نمایندگی

۴- ارائه سابقه فعالیت شخص متقاضی ثبت نمایندگی در زمینه امور پیش بینی شد در قرارداد نمایندگی
 ۵- تصویر مصدق اساسنامه شرکت خارجی طرف نمایندگی آگهی تاسیس و آخرین تغییرات ثبت شده در مراجع ذیربط

۶- گزارش فعالیت‌های شرکت خارجی طرف نمایندگی و تبیین دلایل و ضرورت اخذ نمایندگی

۷- آخرین گزارش مالی تایید شده شرکت خارجی طرف نمایندگی

۸- ارائه معرفی نامه وزارتخانه ذیربط در صورتی که قرارداد با دستگاه مربوطه منعقد شده باشد.

۹- اظهارنامه ثبت شعبه شرکت خارجی

۱۰ - تصدیق ثبت شرکت خارجی

۱۱- اختیارنامه نماینده یا نمایندگان عمده شرکت خارجی

۱۲ - کلیه اسناد شرکت که در کشور خارجی تهیه می‌گردد پس از تایید مرجع ذیربط نظیر مرجع ثبت شرکت‌ها و تایید وزارت خارجه آن کشور بایستی به تایید سفارت یا نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در آن کشور برسد و پس از ترجمه رسمی به فارسی و تایید اداره فنی دادگستری اصل و ترجمه آن به اداره ثبت شرکت‌ها ارائه گردد.

ب) در صورتیکه شخص حقوقی نماینده شرکت خارجی باشد بایستی ترجمه فارسی اسناد و اصل مدارک و اطلاعات زیر را به اداره ثبت شرکت‌ها ارائه نماید.

۱ - تصویر مصدق قرارداد نمایندگی با شرکت خارجی

۲ - تصویر مصدق اساسنامه شرکت متقاضی ثبت نمایندگی

۳ - روزنامه رسمی حاوی آگهی تاسیس شرکت

۴ - روزنامه رسمی حاوی آگهی آخرین تغییرات ثبت شده خصوصاً در مورد مدیران

۵ - ارائه سابقه فعالیت شخص حقوقی متقاضی ثبت نمایندگی در زمینه امور پیش بینی شده در قرارداد نمایندگی

۶ - اساسنامه شرکت خارجی طرف نمایندگی آگهی تاسیس و آخرین تغییرات ثبت شده در مراجع ذی ربط

۷ - گزارش فعالیت‌های شرکت خارجی طرف نمایندگی و تبیین دلایل و ضرورت اخذ نمایندگی

۸ - آخرین گزارش مالی تایید شده شرکت خارجی طرف نمایندگی

۹ - ارائه معرفی نامه وزارتخانه ذیربط در صورتی که قرارداد با دستگاه مربوطه منعقد شده باشد.

۱۰ - اظهارنامه ثبت نمایندگی شرکت خارجی

۱۱ - تصدیق ثبت شرکت خارجی

۱۲ - کلیه اسناد شرکت که در کشور خارجی تهیه می‌گردد پس از تایید مرجع ذیربط و تایید وزارت خارجه آن کشور بایستی به تایید سفارت یا نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در آن کشور برسد و پس از ترجمه رسمی به فارسی و تایید اداره فنی دادگستری اصل و ترجمه آن به اداره ثبت شرکت‌ها ارائه گردد.

۱۲ - گزارش فعالیت نمایندگی: نماینده یا نمایندگی شرکت خارجی بر اساس ماده ۸ آئین نامه اجرائی

قانون اجازه ثبت شعبه یا نمایندگی شرکت‌های خارجی موظفند گزارش فعالیت نمایندگی در ایران را همراه با صورتهای مالی حسابرسی شده خود ظرف مدت چهارماه پس از پایان سال مالی به دستگاههای ذیربط ارسال دارند.

تذکر: حسابرسی مذکور تا زمانی که آئین نامه اجرائی تبصره ۴ ماده واحده قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه ای حسابداران ذی صلاح به عنوان حسابدار رسمی مصوب ۱۳۷۲ اعلام نشده است باید توسط سازمان حسابرسی و موسسات حسابرسی مورد قبول دستگاه ذی ربط که شرکای آن افراد حقیقی تایید شده توسط اداره نظارت سازمان حسابرسی باشند انجام گیرد.

۱۳ - وظایف و مسئولیت‌های شعبه شرکت خارجی

- ۱ - انحلال شعبه شرکت در صورت لغو مجوز فعالیت از سوی مرجع ذی صلاح
- ۲ - ارائه گزارش سالانه شرکت اصلی مشتمل بر گزارش‌های مالی حسابرسی شده توسط حسابرسان مستقل مقیم در کشور متبوع به دستگاه ذیربط
- ۳ - ارائه گزارش فعالیت شعبه یا نمایندگی در ایران همراه با صورتهای مالی حسابرسی شده ظرف ۴ ماه پس از پایان سال مالی به دستگاه ذیربط برابر ماده ۸ آئین نامه
- ۴ - اداره امور شعبه یا نمایندگی توسط یک یا چند شخص حقیقی مقیم ایران